

**Ohjeet tehokkaan vuoropuhelun
helpottamisesta vakuutusyhtiöitä
valvovien toimivaltaisten viranomaisten
ja näiden yhtiöiden lakisääteisiä
tilintarkastuksia suorittavien
lakisääteisten tilintarkastajien ja
tilintarkastusyhteisöjen välillä**

Johdanto

- 1.1. Yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista 16 päivänä huhtikuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 537/2014¹ 12 artiklan 2 kohdan mukaan EIOPAn on annettava nykyiset käytännöt huomioon ottaen vakuutusyhtiöitä valvoville toimivaltaisille viranomaisille tarkoitettuja ohjeita, joilla pyritään helpottamaan tehokkaan vuoropuhelun käynnistämistä ja ylläpitoa vakuutusyhtiöitä valvovien toimivaltaisten viranomaisten ja näiden yhtiöiden lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien lakisääteisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen välillä. Vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöiden valvonnan ja vakuutuksenottajien suojan vahvistamiseksi vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 25 päivänä marraskuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/138/EY, jäljempänä "Solvenssi II - direktiivi"² ja erityisesti sen 68 ja 72 artiklassa vahvistetaan lainsäädännöllisiä vaatimuksia, joilla veloitetaan lakisääteiset tilintarkastajat ilmoittamaan viipymättä kaikista seikoista, jotka todennäköisesti vaikuttavat merkittävästi vakuutus- tai jälleenvakuutusyhtiön taloudelliseen asemaan tai hallinto-organisaatioon. Merkittävistä seikoista ja tapahtumista ilmoittamista koskevan veloitteen lisäksi valvontatehtäviä voidaan tukea kuitenkin myös valvojien ja lakisääteisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen välisen tehokkaan vuoropuhelun avulla.
- 1.2. EIOPA on tiiviissä yhteistyössä Euroopan pankkiviranomaisen, jäljempänä "EPV", kanssa tutkinut nykyisiä valvontakäytäntöjä, jotka liittyvät vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöitä EU:ssa ja Euroopan talousalueella, jäljempänä "ETA", valvovien toimivaltaisten viranomaisten ja valvonnan alaisten vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöiden lakisääteisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen väliseen viestintään. Kaikilla arvioinnissa mukana olleilla valvojilla on säännöllistä ja tapauskohtaista yhteydenpitoa ja mielipiteiden vaihtoa lakisääteisten tilintarkastajien kanssa. Tämä vuorovaikutus ei enimmäkseen kuitenkaan perustu virallisiin sääntöihin tai säännöksiin. EIOPA on laatinut nämä periaatteelliset ohjeet näihin asioihin liittyvän sellaisen tehokkaan vuoropuhelun helpottamiseksi, joka ei liity toimivaltaisten viranomaisten valtuuksiin pyytää tapauskohtaisia tietoja direktiivin 2009/138/EY 35 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti eikä direktiivin 2009/138/EY 72 artiklan mukaiseen tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuuteen. Ohjeilla pyritään tukemaan EIOPAn jäsenorganisaatioita johdonmukaisen, asianmukaisen ja oikeasuhteisen valvontamenetelmän kehittämisessä.
- 1.3. Nämä ohjeet annetaan EIOPA-asetuksen³ 16 artiklan mukaisesti.
- 1.4. Ohjeet on tarkoitettu toimivaltaisille viranomaisille, jotka valvovat vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöitä.
- 1.5. Jos termiä ei ole määritelty näissä ohjeissa, sillä on sama merkitys kuin säädöksissä, joihin on viitattu johdantokappaleessa.
- 1.6. Näitä ohjeita sovelletaan 31. toukokuuta 2017 alkaen.

¹ EUVL L 158, 27.5.2014, s. 77.

² EUVL L 335, 17.12.2009, s. 1.

³ EUVL L 331, 15.12.2015, s. 48–83.

Ohje 1 – Vuoropuheluun sovellettava lähestymistapa

- 1.7. Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, että lakisääteisiä tilintarkastuksia suorittavien lakisääteisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen välinen vuoropuhelu on avointa ja rakentavaa sekä riittävän joustavaa odottamattoman tulevan kehityksen huomioon ottamiseksi.
- 1.8. Toimivaltaisten viranomaisten olisi edistettävä vuoropuheluun osallistuvien osapuolten tehtävien ja velvollisuuksien keskinäistä ymmärtämystä asetuksen (EU) N:o 537/2014 34 artiklassa ja direktiivin 2009/138/EY 64–71 artiklassa säädettyjen luottamuksellisuutta ja salassapitovelvollisuutta koskevien vaatimusten mukaisesti. Toimivaltaisten viranomaisten olisi erityisesti varmistettava asetuksen (EU) N:o 537/2014 12 artiklan 3 kohdan tai direktiivin 2009/138/EY 68 artiklan mukaisesti, että kaikki vuoropuhelussa vaihdetut tiedot pysyvät luottamuksellisina eikä sopimuksessa tai lainsäädännössä olevaa tietojen ilmaisemista koskevaa rajoitusta rikota.
- 1.9. Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, että valvonnan alainen vakuutus- tai jälleenvakuutusyhtiö pysyy pääasiallisena tietolähteenä valvonnan ja lakisääteisen tilintarkastuksen yhteydessä ja että vuoropuhelussa saadut tiedot eivät korvaa sen työtä.
- 1.10. Toimivaltaisten viranomaisten olisi oikeasuhteisen lähestymistavan varmistamiseksi sovellettava viestinnän säännöllisyyteen ja perusteellisuuteen riskinarviointiin perustuvaa lähestymistapaa. Viestinnän perusteellisuuden osalta tehdään ero säännöllisen vuoropuhelun ja meneillään olevasta, lähestyvistä tai kiireellisestä kehityksestä käytävien keskustelujen välillä.
- 1.11. Toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava säännöllisesti, täyttävätkö viestintä ja tietojenvaihto näissä ohjeissa kuvatut vuoropuhelun tavoitteet, ja mukautettava lähestymistapaansa vastaavasti.

Ohje 2 – Vaihdeettavien tietojen luonne

- 1.12. Toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava vuoropuhelun osapuolten kannalta merkityksellisten tietojen vaihtoa ottaen huomioon osapuolten tehtävät sekä tietojen olennaisuus ja vaikutus.
- 1.13. Valmistellessaan ja toteuttaessaan vuoropuhelua ja ollessaan yhteydessä lakisääteisiin tilintarkastajiin tai tilintarkastusyhteisöihin toimivaltaisten viranomaisten olisi käsiteltävä yhtiökohtaisia, alakohtaisia, nykyisiä ja uusia kysymyksiä ja jaettavia tietoja. Tämä voi edellyttää, että laaditaan ohjeellinen luettelo vuoropuhelussa käsiteltävistä kysymyksistä. Toimivaltaisten viranomaisten olisi samalla edistettävä lakisääteisten tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen aktiivista osallistumista asianomaisten kysymysten ja jaettavien tietojen valintaan.
- 1.14. Toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava, mitkä tiedot ovat olennaisia yhtiön valvonnan kannalta. Ne voivat sitä varten pyytää olennaisia tietoja lakisääteisiltä tilintarkastajilta tai tilintarkastusyhteisöiltä. Nämä tiedot voivat kattaa muun muassa yhtiön ulkoisen ympäristön, hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän ja sisäiset tarkastukset, yhtiön toiminnan jatkuvuuden, tarkastuksen lähestymistavan, yhteydenpidon yhtiön hallinto-, johto- tai valvontaelimeen sekä yhtiön tarkastusvaliokunnan, arvostamisen ja pääoman,

investointien ja muiden keskeisten asiakirjojen asianmukaisuuden. Toimivaltaisten viranomaisten olisi myös harkittava yksittäiseen yhtiöön liittyvien sellaisten tietojen jakamista, jotka perustuvat viimeaikaisiin valvontaan liittyviin arviointeihin tai valvontatarkastuksiin, sääntelyn edellyttämään raportointiin, yhtiölle määrättyihin valvontatoimenpiteisiin ja yhtiön toiminnan jatkuvuutta haittaaviin seikkoihin sekä toimialakohtaisiin kysymyksiin, kuten sääntelyn tai makrotalouden kehitykseen. Jos yhtiö on osa monikansallista vakuutusyhtiöryhmää, toimivaltaisten viranomaisten ja etenkin ryhmävalvojien olisi harkittava myös ryhmän tilintarkastukseen liittyvien olennaisten kysymysten kattamista.

- 1.15. Toimivaltaisten viranomaisten olisi otettava huomioon lakisääteisen tilintarkastusjakson eri vaiheissa käytettävissä olevien tietojen muoto, kun ne laativat aikataulua tilintarkastajien kanssa käytävää vuoropuhelua varten.

Ohje 3 – Vuoropuhelun muoto

- 1.16. Toimivaltaisten viranomaisten olisi vuoropuhelua varten otettava huomioon ja valittava vuoropuhelun tapauskohtaisten olosuhteiden kannalta sopivimmat ja tehokkaimmat keinot.
- 1.17. Toimivaltaisten viranomaisten olisi valittava sellainen tarkoituksenmukainen yhdistelmä vuoropuhelun keinoja ja kanavia, jota voitaisiin käyttää tapauskohtaisesti tai säännöllisesti, eli kirjallinen viestintä tai suullinen viestintä, joka käsittää puhelut ja fyysiset tapaamiset. Toimivaltaisten viranomaisten olisi edistettävä säännöllisten fyysisten tapaamisten järjestämistä avoimen viestinnän helpottamiseksi erityisesti, kun osapuolten välinen vuoropuhelu aloitetaan ensimmäisen kerran.
- 1.18. Toimivaltaisten viranomaisten olisi viestinnän onnistumisen varmistamiseksi pidettävä viestinnästä kirjaa sisäisiin tarkoituksiin.

Ohje 4 – Vuoropuheluun osallistuvat edustajat

- 1.19. Toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava sellaisten toimivaltaisen viranomaisen ja lakisääteisten tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen edustajien ottamista mukaan vuoropuheluun, jotka ovat asiantuntevia ja asioihin perehtyneitä ja jotka asianomainen organisaatio tai yritys on valtuuttanut vaihtamaan vuoropuhelun kannalta merkityksellisiä tietoja.
- 1.20. Toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava, mikä olisi kummankin vuoropuhelun osapuolen osallistujien sopiva määrä ja asema, ottaen huomioon vuoropuhelussa käsiteltävät asiat ja vuoropuhelussa käsiteltävän yhtiön tai yhtiöiden erityisluonteen ja -olosuhteet.
- 1.21. Toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava, mikä olisi sopiva osallistujamäärä, jotta voitaisiin mahdollistaa asianmukainen tosiasiallinen vuoropuhelu ja varmistaa keskustelun sisällön luottamuksellisuus. Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, että vuoropuhelun varsinaiset osanottajat ovat ryhmien johtajina toimivia valvontaviranomaisen edustajia ja päävastuullisia tilintarkastajia. Toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava muita toimivaltaista viranomaista edustavia vuoropuhelun osanottajia ja lakisääteisten tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen kanssa käytävän

viestinnän osalta lakisääteisiä tilintarkastajia tai tilintarkastusyhteisöjä edustavia vuoropuhelun osanottajia. He voisivat käsiteltävän aiheen mukaan olla esimerkiksi IT-asiantuntijoita, kirjanpidon asiantuntijoita ja vakuutusmatematiikan tai arvostusasiantuntijoita.

- 1.22. Toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava, tarvitaanko tehokkaan vuoropuhelun aikaansaamiseksi – tietyissä olosuhteissa ja ottaen huomioon käsiteltävät asiat – kohtien 1.19–1.21 mukaisen vuoropuhelun lisäksi kolmenvälisiä kokouksia, joihin osallistuisi yhtiön ja etenkin sen tarkastusvaliokunnan edustajia. Toimivaltainen viranomainen voi tarvittaessa vastaavasti kutsua osanottajiksi toimivaltaisia viranomaisia, jotka käsittelevät rahoitusmarkkinoiden valvontaa tai tilintarkastajien julkista valvontaa. Myös tältä osin olisi sovellettava ohjeen 1 kohdan 1.8 mukaisia luottamuksellisuutta ja salassapitovelvollisuutta koskevia vaatimuksia.

Ohje 5 – Vuoropuhelun tiheys ja ajoitus

- 1.23. Toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava säännöllisten vuoropuhelujen aikatauluttamista mahdollisimman tihein aikavälein vuoropuhelun tehokkuuden varmistamiseksi ottaen huomioon ohjeen 1 kohdan 1.10. Toimivaltaisten viranomaisten olisi otettava huomioon valvontatarkastusten ja lakisääteisten tilintarkastusten suunnittelusykliä voidakseen määritellä sopivimman ajoituksen vuoropuhelulle vuoropuhelun toisen osapuolen kanssa käytävissä keskusteluissa.
- 1.24. Toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava, onko esiin tulevista kiireellisistä selvitystä edellyttävistä tärkeistä asioista käytävä tapauskohtaista vuoropuhelua.
- 1.25. Toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava säännöllisesti, ovatko vuoropuhelujen valittu tiheys ja niiden ajoitukset asianmukaisia ja oikeasuhteisia ottaen huomioon niiden vaikutuksen viranomaisen valvontatehtäviin tai yhtiön lakisääteiseen tilintarkastukseen. Toimivaltaisten viranomaisten olisi oikeasuhteisen lähestymistavan varmistamiseksi harkittava kokousten pitämistä vähintään kerran vuodessa, kun kyseessä ovat sellaisia vakuutusyhtiöitä koskevat vuoropuhelut, jotka ovat erittäin riskialttiita ja joiden romahtamisesta on odotettavissa mittavia vaikutuksia.

Ohje 6 – Kollektiivinen vuoropuhelu tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen kanssa

- 1.26. Tehokkaan vuoropuhelun edistämiseksi alakohtaisella ja kansallisella tasolla toimivaltaisten viranomaisten olisi harkittava säännöllisen kollektiivisen vuoropuhelun käynnistämistä lakisääteisten tilintarkastajien kanssa. Näin mahdollistettaisiin nykyistä ja tulevaa kehitystä koskeva mielipiteiden vaihto tarvittaessa vähintään kerran vuodessa. Toimivaltaiset viranomaiset voivat – kuten ohjeen 4 kohdan 1.22 säännössä todetaan – harkita rahoitusmarkkinoiden valvontaa tai tilintarkastajien julkista valvontaa käsittelevien asianmukaisten toimivaltaisten viranomaisten kutsumista vuoropuheluun.

- 1.27. Toimivaltaisten viranomaisten olisi varmistettava, ettei kyseisissä kokouksissa jaeta yhtiökohtaisia tietoja ja että sovelletaan samoja ohjeen 1 kohdan 1.8 mukaisia luottamuksellisuutta ja salassapitovelvollisuutta koskevia vaatimuksia kuin erillisiin vuoropuheluihin.

Vaatimuksenmukaisuutta ja raportointia koskevat säännöt

- 1.28. Tässä asiakirjassa on EIOPA-asetuksen 16 artiklan nojalla annettuja ohjeita. EIOPA-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan ohjeita ja suosituksia.
- 1.29. Toimivaltaisten viranomaisten, jotka noudattavat tai aikovat noudattaa näitä ohjeita, olisi sisällytettävä ne sääntely- tai valvontakehykseensä asianmukaisella tavalla.
- 1.30. Toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava EIOPA:lle, noudattavatko tai aikovatko ne noudattaa näitä ohjeita, ja kerrottava perustelut, mikäli ne eivät noudata tai aio noudattaa niitä, kahden kuukauden kuluessa käännettyjen versioiden julkaisupäivämäärästä.
- 1.31. Mikäli vastausta ei saada määräaikaan mennessä, toimivaltaisten viranomaisten katsotaan jättäneen noudattamatta ilmoittamisvelvollisuuden, mikä raportoidaan.

Tarkastusta koskevat loppusäännökset

- 1.32. EIOPA voi arvioida nykyiset ohjeet uudelleen.